

КРАСНОЛУЦЬКА Ю. В., магістр економіки

*Начальник відділу культури і туризму виконавчого комітету
Заводської міської ради*

ФОРСАЙТ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ІНСТРУМЕНТ ПЛАНУВАННЯ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Розробка ефективного механізму довгострокового прогнозування, стратегічного планування на рівні територіальної громади є одним з актуальних завдань сучасної економічної теорії і практики. На сьогодні проглядається тенденція зростання вітчизняного наукового інтересу до однієї з передових технологій передбачення майбутнього розвитку територіальної громади – форсайту.

Форсайт (від англ. – передбачення, далекоглядність) – це методологія проєктування майбутнього, що дозволяє враховувати довгострокові (культурні, політичні, економічні та соціальні) наслідки впровадження нових технологій [1].

Поняття форсайту в науковій літературі розвинених європейських країн вперше з'явилося у 80-х роках ХХ ст. [2]. В Україні ж лише зараз почав проходити важливий етап формування форсайт-свідомості, оскільки пошук нових підходів до прийняття управлінських рішень на місцях, стимулювання розвитку інноваційних процесів у регіонах у цілому стає особливо потрібним з огляду на децентралізацію влади, повсюдність та спроможність місцевого самоврядування вирішувати нагальні поточні і стратегічні проблеми місцевого розвитку.

На форсайт, як інноваційну технологію, звертають увагу і вітчизняні науковці. Так, Окландер Т. розглядає форсайт-дослідження як різновид організаційно-управлінської інновації [3]. Такий погляд підтримують і інші вчені [4; 5]. Федулова Л. трактує форсайт як діяльність, спрямовану

на: критичне мислення стосовно довгострокового розвитку; проведення дискусій щодо такого розвитку задля створення широкої представницької демократії; формування майбутнього шляхом впливу на державну політику [6].

Крім вищезазначених тлумачень терміну форсайт, у науковій літературі зустрічаються і інші його визначення: систематичний загальний процес побудови бачення майбутнього, націлений на підвищення якості прийнятих рішень [7], методологія прогнозування, покликана визначити найбільш імовірні технологічні події в передбачуваному майбутньому [8] та ін.

Вважається, що метою, наприклад, регіонального форсайту є максимально вивірений підхід до розробки стратегії розвитку регіону, творення колективної ідеї та спільного бачення його майбутнього стану. У практичному посібнику з регіонального форсайту цей вид форсайту розглядається як засіб для тих, хто живе на спільній території і тому їм краще контролювати свій майбутній розвиток [7].

Найбільш суттєвими напрямками регіонального форсайту вважаються: формування регіонального плану розвитку; створення стратегічної платформи; визначення конкурентоспроможності найбільш важливих секторів розвитку суспільства; допомога населення в усвідомленні інтересів та змін у регіоні; шляхи позиціонування регіону як території потужного розвитку певних галузей [9].

Найочікуванішими результатами регіонального форсайту здебільшого визнаються: регіональні сценарій та стратегічний план розвитку; орієнтири фінансування регіональних проєктів; напрями та рішення, що підтримуються більшістю громади; створення потенціалу (мережі експертів) для обґрунтованого прийняття рішень; орієнтири пілотних проєктів (нові види регіональної діяльності, технології) [9].

Таким чином, використання технології форсайту, як інноваційної системи методів і прийомів оцінки стратегічних орієнтирів соціально-економічного розвитку, реалізації технологічних досягнень і стрибків, уможливить економічний розвиток регіону і вплине на стан суспільства в середньо- та довгостроковій перспективі. Особливо це стосується відбудови громад після закінчення воєнних дій на території України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Смельяненко Л. М. Форсайт-методологія стратегічного управління інноваційним розвитком суспільства. *Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля*. 2008. № 10 (128). URL : www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/VISUNU/2008_10_2/emeljanenko.pdf
2. Планування розвитку територіальних громад. Навчальний посібник для посадових осіб місцевого самоврядування / Г. Васильченко, І. Парасюк, Н. Єременко / Асоціація міст України. К., ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІ ЕН ЕЙ», 2015. 256 с. URL : <https://auc.org.ua/sites/default/files/library/1plangrweb.pdf>
3. Окландер Т.О. Форсайт як організаційно-управлінська інновація. Економічні інновації: Зб. наук. пр. Одеса: ІПРЕД НАН України, 2011. Вип. 43. С. 224–231. URL : <http://dspace.nbu.gov.ua/handle/123456789/66916>
4. Осипов В. М., Пивоварчук І. Д., Парасюк І. Л. Стратегічне планування як ефективний інструмент управління регіональним розвитком. *Вісник Сумського державного університету*. 2011. № 1. С. 103–114.
5. Семенов М. В. Європейський досвід форсайт-досліджень розвитку міст і регіонів. *Аспекти публічного управління*. 2015. С. 121–128.
6. Федулова Л. І. Новітні підходи до формування стратегії розвитку регіонів: методологія «Форсайт». URL : http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/zbirnik_Re_4_139.pdf
7. Міжнародний практичний посібник з регіонального форсайту, 2001 / EUFOREN Guide. : http://forlearn.jrc.ec.europa.eu/guide/7_references/foren.htm/
8. Форсайт економіки України: середньостроковий (2015-2020 роки) і довгостроковий (2020-2030 роки) часові горизонти (версія для обговорення / наук. керівник проєкту акад. НАН України М. Згуровський // Міжнародна рада з науки (ICSU); Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»; Інститут прикладного системного аналізу НАН України і МОН України; Світовий центр даних з геоінформатики та сталого розвитку. Київ: НТУУ «КПІ», 2015. С. 40–45.
9. Цедік М. Г. Визначення перспектив застосування регіонального форсайту в системі публічного управління в Україні. *Аспекти публічного управління*. 2016. № 3. С. 94–100. URL : https://www.researchgate.net/publication/301712863_Perspectives_of_regional_foresight_implementation_in_the_system_of_public_administration_of_Ukraine